

Raadsvoorstel

Datum Raad
23 februari 2017

Portefeuillehouder
Ankie van Tatenhove, Jeroen
Heuvelink

Registratienummer
BR1700001

Onderwerp
Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022

Gevraagde beslissing

1. Het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 (T16.13619) vast te stellen.
2. In te stemmen met het in het beleidsplan voorgestelde voorkeurspakket van het college voor de beleidsaccenten.
3. Na besluitvorming over de keuze van beleidsaccenten aan het college de bevoegdheid te delegeren om hoofdstuk 5 van het beleidsplan aan te passen conform deze besluitvorming.

Samenvatting

Voor u ligt 'Versterken van Veerkracht: Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022' (hierna: het beleidsplan). Dit beleidsplan bevat een integraal kader voor al onze inspanningen binnen het Sociaal Domein, zowel voor vrij toegankelijke als maatwerkvoorzieningen. Deze voorzieningen dragen ertoe bij dat onze inwoners zo zelfstandig als mogelijk wonen, leven en participeren in Lansingerland. Met dit beleidsplan geven wij invulling aan de opdracht die uw Raad ons in februari 2016 heeft gegeven bij vaststelling van de Transformatieagenda (T15.16961).

Met het beleidsplan zetten wij de volgende stap in de transformatie van het Sociaal Domein. De belangrijkste onderdelen van deze nieuwe stap zijn *richting, integraliteit en sturing*:

- Het beleidsplan geeft richting doordat deze een onderscheidende visie bevat op het Sociaal Domein. Centrale elementen worden hierbij gevormd door de leefwereld vs. de systeemwereld, focus op veerkracht en het hanteren van leeftijdsgroepen als basis voor onze visie.
- Het beleidsplan is integraal doordat deze het hele pakket van voorzieningen binnen het Sociaal Domein bevat (zowel vrij toegankelijk als maatwerk) en een integrale afweging maakt ten aanzien van nieuw beleid en de financiële kaders waarbinnen deze moeten passen.
- Het beleidsplan biedt sturing doordat wij niet alleen vastleggen wat wij willen bereiken, maar ook kaders schetsen voor de wijze waarop, de monitoring hiervan en de mogelijkheden dit bij te sturen.

Het beleidsplan bestaat uit twee delen. In deel A gaan wij in op onze visie op het Sociaal Domein, de uitgangpunten voor beleid en uitvoering, onze doelen en wat wij hiervoor doen. Hierbij maken we een onderscheid tussen basistaken en extra inspanningen:

- Op grond van de wetten binnen het Sociaal Domein zorgt de gemeente voor preventie en ondersteuning voor haar inwoners. Lansingerland heeft een norm ontwikkeld voor de uitvoering van deze wettelijke taken. We noemen deze norm de **Lansingerlandse Standaard**. Deze standaard is de basis die we als gemeente moeten, willen en kunnen bieden (zie de doelenschema's in bijlage III).
- Om onze doelen te bereiken is het nodig om de Lansingerlandse Standaard te versterken op sommige thema's en voor sommige doelgroepen. Aan de hand van onderzoek, de trendanalyse en alle signalen die we hebben ontvangen van de commissie Samenleving, Adviesraad Sociaal Domein en aanbieders,

komen we tot **10 beleidsaccenten** waarmee we in Lansingerland een verschil kunnen maken voor de inwoners. Het beleidsplan bevat een voorstel voor het (her)prioriteren en het verdelen van middelen tussen deze verschillende accenten.

Het financiële kader wordt gevormd door de vastgestelde meerjarenbegroting 2017-2021. Omdat wij iedere euro maar één keer uit kunnen geven hebben wij hierbij voorzien in een integrale en transparante afweging.

In deel B van het beleidsplan leggen wij vast hoe we het hierboven geformuleerde beleid gaan realiseren. In het beleidsplan staan criteria op basis waarvan we een keuze kunnen maken tussen verschillende vormen van inkoop. Om de resultaten van het beleid in beeld te brengen stellen we een visie op monitoring en een set van basisindicatoren op. Tenslotte geven we aan op welke wijze uw Raad de uitvoering van het plan de komende jaren bij kan sturen.

Met het vaststellen van het beleidsplan kiezen we voor een actieve rol van de gemeente. We besteden onze taken niet uit, maar kiezen voor actieve regie op de toegang, het veld van aanbieders, de integraliteit van het beleid en de ontwikkeling van de transformatie. Wij beschouwen het immers als onze taak om te zorgen dat iedereen mee kan doen.

Financiële consequenties

Het beleidsplan omvat het gehele Sociaal Domein. Hieronder verstaan wij heel programma 3 van de begroting, aangevuld met een beperkt aantal posten uit programma 2. In totaal is er in de vastgestelde meerjarenbegroting 2017-2021 jaarlijks ruim € 33,4 miljoen aan uitgaven en € 10,2 miljoen aan inkomsten opgenomen in wat wij beschouwen als het Sociaal Domein. Deze inkomsten bestaan uit geormerkte vergoedingen van het Rijk en eigen bijdragen van ontvangers van voorzieningen. Het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven wordt gedekt uit de Algemene Uitkering.

Bij het bepalen van de financiële ruimte voor 2018 en verder gaan wij uit van de vastgestelde meerjarenbegroting 2017-2021. Deze is *kaderstellend*. Binnen dit financiële kader (€ 33,4 miljoen) kunnen wij alle onderdelen van de Lansingerlandse Standaard (geraamde kosten in 2018 circa € 32,2 miljoen) en het door het college vastgestelde voorkeurspakket van beleidsaccenten uitvoeren (geraamde kosten in 2018 circa € 1,2 miljoen).

Met de accenten kunnen we de Lansingerlandse Standaard versterken op de punten waar onze inwoners behoefte aan hebben en waar wij mogelijkheden voor verbetering zien. Hierdoor kunnen wij het verschil maken voor onze inwoners en onze doelen in het Sociaal Domein behalen. De accenten zijn opgesteld op basis van uitgebreide verkenningen met de commissie Samenleving, aanbieders en de Adviesraad Sociaal Domein. Het college heeft een voorkeurspakket vastgesteld, er zijn echter alternatieve pakketten mogelijk. Deze hebben wij ook uitgewerkt en opgenomen in hoofdstuk 5 van het beleidsplan.

Bij het invullen van het financiële kader hebben wij ons ingespannen om een onderbouwd en betrouwbaar meerjarenperspectief te schetsen. De ervaring van de afgelopen twee jaar leert ons echter dat zowel de kosten (vraag naar hulp en ondersteuning) als de inkomsten binnen het Sociaal Domein in veel gevallen slechts beperkt of soms helemaal niet door ons beïnvloedbaar zijn. Indien de vraag naar ondersteuning toeneemt hebben wij immers een wettelijke verplichting om hieraan te voldoen. Aan de inkomstenkant zijn wij afhankelijk van rijksbijdragen om deze kosten te dekken. Door deze beperkte beïnvloedbaarheid en het complexe werkveld kunnen wij geen harde garanties geven over de duurzaamheid van het financiële meerjarenperspectief. Significante financiële afwijkingen rapporteren en verantwoorden wij binnen de reguliere Planning & Control-cyclus en de periodieke rapportages Sociaal Domein.

Verdere procedure

In hoofdstuk 8 van het beleidsplan hebben wij een uitwerkingsagenda voor 2017 opgenomen. Hierin leggen wij vast welke acties wij wanneer ondernemen om de uitgangspunten uit het beleidsplan uit te werken en te implementeren. In hoofdstuk 7.3 hebben wij hiernaast een overzicht opgenomen op welke wijze en aan de hand van welke gegevens uw Raad de komende periode sturing kan geven aan de uitvoering en eventuele bijstelling van het plan.

Juridische aspecten

Het beleidsplan omvat de gemeentelijke taken op het gebied van het Sociaal Domein zoals verwoord in de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en enkele kleinere wetten, namelijk de Wet publieke gezondheidszorg, de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen, Wet educatie beroepsbevolking en de Wet gemeentelijke schulphulpverlening. In bijlage III van het Bijlagenboekje (T16.17108) is de wettelijke grondslag van onze beleidsambities weergegeven.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Voor het opstellen van het beleidsplan hebben we op verschillende momenten input gevraagd van de commissie Samenleving, van de Adviesraad Sociaal Domein en van aanbieders van zowel vrij toegankelijke als maatwerkvoorzieningen.

Duurzaamheid

Het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 geeft richting aan de wijze waarop wij inwoners de passende hulp of ondersteuning bieden om zo zelfstandig als mogelijk te wonen, leven en participeren in de Lansingerlandse samenleving.

Bijlagen

- T16.13619, Versterken van Veerkracht: Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022
- T16.17108, Bijlagenboekje bij Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022
- T17.00748, Poster met samenvatting Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022
- I17.01017, Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein
- U17.00016, Reactiebrief aan de Adviesraad Sociaal Domein

Toelichting

Inleiding:

Het voorliggende beleidsplan is een belangrijke volgende stap in de transformatie van het Sociaal Domein. De afgelopen periode hebben wij ons vooral ingezet op het goed vormgeven van de transitie van de nieuwe taken. Dit is niet zonder succes geweest: er ligt momenteel een stevig fundament voor de uitvoering van het Sociaal Domein.

De eerste aanzet tot het vormgeven van de transformatie is vastgelegd in de 'Transformatie agenda Sociaal Domein' (T15.16961). Bij de besluitvorming over deze agenda heeft uw Raad ons opgedragen om een integraal plan op te stellen voor het Sociale Domein. Het bijgevoegde beleidsplan is hier het resultaat van. Bij het opstellen van het plan hebben wij in 2016 een uitgebreid traject doorlopen, waarbij wij op verschillende momenten en op verschillende momenten met uw Raad, maar ook met externe professionals en stakeholders, van gedachten hebben gewisseld over verschillende aspecten van dit plan.

Het voert in het kader van het voorliggende voorstel te ver om hier een compleet overzicht van te geven. Onderstaand een aantal belangrijke aantal mijlpalen uit dit proces in 2016:

- februari vaststelling 'Transformatie agenda Sociaal Domein' (T15.16961)
- maart/april presentatie en bespreking pijlers van de transformatie: Levensloop, trendanalyse, wetten (T16.07529)
- 8 juni inspiratiesessie levensloop
- september consultatie van het veld en Adviesraad Sociaal Domein
- 27 september werksessie 1: doelenschema's
- 1 november werksessie 2: inkoop en sturing
- 10 november bespreking discussienota in CIE Samenleving
- 17 november werksessie 3: discussienota
- 22 november consultatie van het veld
- 31 januari presentatie Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 en 4^e werksessie over beleidsaccenten

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners krijgen passende hulp of ondersteuning om zo zelfstandig als mogelijk te wonen, leven en participeren in Lansingerland.

Argumenten

1.1 Het beleidsplan stelt een integraal kader en visie vast voor al onze inspanningen binnen het Sociaal Domein

Het beleidsplan gaat over de beleidsinhoudelijke en daarbij passende financiële kaders voor het Sociaal Domein van de periode 2018-2022. Het plan is de resultante van onderzoek, ervaring en keuzes. Het is gebaseerd op de wettelijke taken en op gesprekken die in de afgelopen periode zijn gevoerd. In bijlage I van het bijlagenboekje is een uitgebreide beschrijving toegevoegd hoe we tot het voorliggende beleidsplan zijn gekomen (de 'Lansingerlandse route').

Centraal in onze visie staat **veerkracht**. Onze inwoners zijn unieke mensen met eigen talenten en beperkingen. Mensen komen het meest tot hun recht wanneer ze hun capaciteiten kunnen gebruiken en mee kunnen doen in de samenleving. Indien mogelijk lossen we samen de problemen op en versterken zo de eigen kracht. Maar wanneer dat niet mogelijk is, zetten we in op het accepteren en het leren omgaan met de situatie en het investeren in het netwerk, of het opbouwen daarvan. Daarmee zorgen we dat alle inwoners mee blijven doen en deel blijven uitmaken van de samenleving.

1.2 In het plan maken wij een helder onderscheid tussen de (wettelijke) basis en onze beleidsvrijheid

Bij de vertaling van onze ambities naar doelen en concrete activiteiten onderscheiden wij de Lansingerlandse Standaard (basis) en beleidsaccenten:

- De Lansingerlandse Standaard
Op grond van de wetten die binnen het Sociaal Domein vallen voeren wij taken uit op het gebied van preventie en ondersteuning van onze inwoners. Wij hebben een norm ontwikkeld voor de uitvoering van deze wettelijke taken die aansluit bij onze visie op het Sociaal Domein: de *Lansingerlandse Standaard*. Deze Standaard is gebaseerd op onze visie, waarin we inwoners ruimte geven om zelf de touwtjes in handen te hebben en te houden. De Lansingerlandse Standaard is verwoord in hoofdstuk 3 en in bijlage III (de doelenschema's).

De Lansingerlandse standaard bestaat uit 4 elementen/ bouwstenen:

- Samen bouwen aan de samenleving
- De touwtjes zelf in handen
- Op tijd erbij!
- Passende hulp en ondersteuning

- De beleidsaccenten
Om onze doelen te bereiken is het nodig om de Lansingerlandse Standaard op sommige thema's en voor sommige doelgroepen te versterken. Aan de hand van onderzoek, de trendanalyse en alle signalen die we hebben ontvangen van de commissie Samenleving, Adviesraad Sociaal Domein en aanbieders, komen we tot **10 beleidsaccenten** waarmee we in Lansingerland een verschil kunnen maken voor de inwoners. Het beleidsplan bevat een voorstel voor het (her)prioriteren en het verdelen van middelen tussen deze verschillende accenten.

1.3 Het beleidsplan geeft richting aan de wijze waarop wij deze ambities willen realiseren

In het beleidsplan leggen wij niet alleen vast wat wij in de periode 2018-2022 willen bereiken, maar ook hoe wij dit gaan uitwerken, implementeren, evalueren en bijsturen. In deel B van het beleidsplan leggen we vast op welke wijze wij omgaan met inkoop, monitoring, sturing en de uitwerking in 2017:

- a) Inkoop
Uitgangspunt bij het vormgeven van onze inkoop is maatwerk: wat wij belangrijk vinden verschilt per ondersteuningsvorm. We kiezen dus niet voor een 'ideaal' model voor alle inkoop, maar maken per soort ondersteuning een afweging tussen de verschillende mogelijke vormen van inkoop en kiezen de vorm die hier het best bij past. In het beleidsplan leggen we 9 criteria vast op basis waarvan we deze afweging maken. In bijlagen VI en VII lichten we de wijze waarop wij door toepassing van deze criteria komen tot concrete diensten nader toe.
- b) Monitoren
Het monitoren van de resultaten van de inzet van ons beleid is een belangrijk onderdeel van de door ons geformuleerde visie over transformatie: dit is geen einddoel, maar een continu proces om een efficiënte ondersteuning van inwoners met een hulpvraag bij te stellen en aan te scherpen. Om hier invulling aan te geven leggen wij in het plan zowel een (algemeen) kader als een concrete invulling van deze monitoringsfunctie vast.
- c) Sturen
In het kader van de sturing gaan wij in op de invulling van de vertegenwoordigende functie van de gemeenteraad. Hierbij staan de functies kaderstellen en controleren centraal.
- d) Uitvoeringsagenda 2017
In het laatste hoofdstuk van het beleidsplan leggen wij de concrete stappen vast die wij in 2017 ondernemen om het plan uit te werken en implementeren. Wij spreken in dit kader van een Uitvoeringsagenda voor 2017.

1.4 Het nu vaststellen van het beleidsplan is noodzakelijk voor behoorlijk bestuur

Het beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 vormt de basis voor de inkoop en subsidiëring van zowel vrij toegankelijke als maatwerkvoorzieningen. De subsidiebeleidsregels voor 2018 kunnen pas worden opgesteld na vaststelling van het beleidsplan Sociaal Domein. Dit willen wij zo snel mogelijk doen, uiterlijk begin Q2 van 2017, zodat aanbieders in het sociaal domein kunnen inspelen op de komende veranderingen (zowel de beleidsmatige veranderingen als de veranderingen in de wijze van financiering).

2.1. Door te kiezen voor een pakket van beleidsaccenten kunnen we onze doelen in het Sociaal Domein bereiken

De Lansingerlandse Standaard biedt een norm voor de inzet van een pakket van voorzieningen en diensten. Op sommige thema's en doelgroepen is het belangrijk om net iets meer in te zetten dan de wet of onze standaard aangeeft. Aan de hand van alle signalen die we hebben ontvangen, gecombineerd met de trendanalyse, komen we tot 10 beleidsaccenten waarmee we in Lansingerland een verschil kunnen maken. We kiezen ervoor om een aantal dingen goed te doen, en niet van alles een beetje. Daarom hebben we een globale inschatting gemaakt van de kosten van een lichte, midden en intensieve variant van het beleidsaccent. Hierbij hebben we 4 keuzepakketten van beleidsaccenten gemaakt.

3.1 Het beleidsplan dient na besluitvorming door de gemeenteraad een op zichzelf staand en leesbaar document zijn

In het beleidsplan staan meerdere voorkeurspakketten voor beleidsaccenten beschreven. Na besluitvorming vallen de alternatieve voorkeurspakketten af. Het is wenselijk om in de definitieve versie van het beleidsplan alleen het pakket van accenten op te nemen waar de gemeenteraad voor heeft gekozen, zodat de lezer in oogopslag begrijpt welke accenten we daadwerkelijk uitvoeren in Lansingerland en in welke zwaarte.

Kanttekeningen

2.1 Het is mogelijk om, binnen de geformuleerde financiële kaders, de voorkeur te geven aan een (deels) afwijkend pakket van accenten

Bij het opstellen van het keuzepakket van accenten hebben wij gekozen voor een transparante benadering welke aansluit bij de kaderstellende rol van uw gemeenteraad. Aan de hand van deze 'open' benadering is het mogelijk om bij de besluitvorming te kiezen voor een afwijkend pakket van accenten. Het door ons geformuleerde 'voorkeurspakket' komt het beste overeen met de resultaten van de gehouden consultatierondes en de ambities van het college.

Dit houdt echter niet in dat alternatieve pakketten onwenselijk zijn. Om dit te illustreren hebben wij in het beleidsplan een aantal alternatieve pakketten voorgesteld. Hoewel het advies dat wij meegeven aan uw Raad dus het voorkeurspakket betreft, verwelkomen wij een eventuele discussie over de wenselijkheid van een andere invulling van de keuze.

Raadsbesluit

Datum Raad
23 februari 2017
Registratienummer
BR1700001

Onderwerp
Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 een integraal kader en visie vaststelt voor al onze inspanningen binnen het Sociaal Domein;
- het beleidsplan richting geeft aan het uitvoeren van de doelen en uitgangspunten voor het Sociaal Domein in de periode 2018-2022;
- in het plan is vastgelegd hoe wij onze ambities gaan uitwerken, implementeren, evalueren en bijsturen.

Gelet op

- de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en enkele kleinere wetten, namelijk de Wet publieke gezondheidszorg, de Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen, Wet educatie beroepsbevolking en de Wet gemeentelijke schulphulpverlening.

Besluit(en)

1. Het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 (T16.13619) vast te stellen.
2. In te stemmen met het in het beleidsplan voorgestelde voorkeurspakket van het college voor de beleidsaccenten.
3. Na besluitvorming over de keuze van beleidsaccenten aan het college de bevoegdheid te delegeren om hoofdstuk 5 van het beleidsplan aan te passen conform deze besluitvorming.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 23 februari 2017,

de griffier,

drs. Marijke Walhout